

บทที่ ๑

มาลี

ความเป็นมาของปัญหา

ในประเทศอินเดียประมาณยุคต้นของอุปนิษัท ความคิดต่าง ๆ ของคนอื่นเคยได้พัฒนาต่อเนื่องกันมาจากหลายทิศทาง ความคิดเหล่านั้นมีปฏิริยาต่อพระผู้ประกอบพิธีกรรม และพิธีกรรมของศาสนาเวเนณ จนทำให้เกิดสำนักปรัชญาและลัทธิต่าง ๆ ขึ้น

ศาสนาพุทธและศาสนาเชนไม่ยอมรับคำสอนในคัมภีร์พระเวทในส่วนที่เกี่ยวกับพิธีกรรม ถึงแม้ว่านักปราชญ์หลายท่านจะตั้งนิษฐานว่าทั้งสองศาสนานี้ได้พัฒนามาจากศาสนาเก่า ๆ ก็ตาม ทั้งสองศาสนานี้มีคำสอนที่หักทวนพิธีกรรมและความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าผู้ซึ่งมีอำนาจเหนือมนุษย์ แต่เน้นหนักในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม

ทั้งสองศาสนายึดหลักแห่งการไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีระบบนักบวชและการปกครองชนหมู่มากของตนเอง มีหลักแห่งการหาเหตุและผลในการเผยแพร่ศาสนา ทั้ง ๆ ที่สองศาสนานี้มีคำสอนและวิธีการคล้ายกันก็จริง แต่ยังคงมีความแตกต่างกันในส่วนปลีกย่อย ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการคัดค้านซึ่งกันและกัน

ทั้งสองศาสนานี้มีการแพร่หลายในภูมิภาคเดียวกัน การที่ศาสนาหรือสาวกของแต่ละศาสนาทำการเผยแพร่ศาสนานั้น ย่อมมีการกระทบกระทั่งในเรื่องคำสอนบาง ความแตกต่างระหว่างสองศาสนานี้ที่เห็นได้ชัดและเป็นสาเหตุในการโต้แย้งกันมากคือ พุทธศาสนายึดหลักสายกลางที่เรียกว่า "มัชฌิมาปฏิปทา" คำสอนมีลักษณะไม่เคร่งครัดและหย่อนจนเกินไป ส่วนศาสนาเชนมีลักษณะคำสอนที่ตึง มีข้อปฏิบัติที่เคร่งครัดมากมาย เป็นการทรมานตนให้ได้รับความลำบาก ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องไขความอดทนอย่างมาก

เพราะศาสนา ซึ่งมีลักษณะคำสอนที่เคร่งครัดตั้งที่กล่าวมา ศาสนาพุทธจึงคัดค้านศาสนา เช่น อยู่เสมอ คุณคล้ายกันว่าศาสนาพุทธและศาสนา เช่นนี้เป็นศัตรูกัน

ศูนย์กลางการแพร่หลายของศาสนาพุทธและศาสนา เช่นคือเมืองราชคฤห์ อยู่ทางตอนเหนือของประเทศอินเดียแถบอุตรประเทศในปัจจุบัน ในขณะที่ทั้งสองศาสนากำลังเจริญรุ่งเรืองนั้น มีการปะทะคารมกันในระหว่างศาสนิกของทั้งสองศาสนาอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้บันทึกเอาไว้อย่างชัดเจนแต่ไม่เคยปรากฏว่าจะมีการทะเลาะกันในเรื่องส่วนตัวเลย การปะทะคารมหรือการโต้แย้งกัน เป็นไปโดยไขหัดแห่งเหตุผล ฉะนั้นหัดแห่งเหตุผลของศาสนาทั้งสองจึงได้รับการพัฒนาอย่างสูง

พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ได้บันทึกหัดคำสอนของศาสนา เช่นลงในคัมภีร์ ก็เป็นผลมาจากการโต้แย้งกันในเรื่องคำสอนนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาหัดคำสอนของศาสนา เช่น ทั้ง โดยตรงและที่มีบันทึกไว้ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท
๒. เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและคำสอนต่าง ๆ ของศาสนา เช่นที่มีการบันทึกไว้ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท
๓. เพื่อแปลข้อความที่เป็นภาษาบาลีที่กล่าวอธิบายเกี่ยวกับศาสนา เช่น ข้อความที่มีปรากฏในหนังสือประเภทอรรถกถาของคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลทั้งของศาสนา เช่นและพุทธศาสนา ที่นำมาวิจัยครั้งนี้ จะนำมาเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำสอนของศาสนา เช่นที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทเท่านั้น หัดคำสอนของศาสนา เช่นที่กล่าวถึง จะพิจารณาจากหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ของศาสนา เช่นและหนังสือที่กล่าวถึงศาสนา เช่น ซึ่งนักปราชญ์ชาวต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าเอาไว้ ส่วนคำสอนของพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคำสอนของศาสนา เช่น ก็นำมาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับคำสอนของทั้งสองศาสนามากไว้ในเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องพันกัน

โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับกำสอนของศาสนาเซนที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทนั้น
 โดแสดงการโต้แย้งจากพุทธศาสนาใดเห็นอย่างชัดเจน

๒. วิเคราะห์คำโต้แย้งของพุทธศาสนาที่มีต่อศาสนาเซน เพื่อให้ทราบทัศนคติ
 ของพุทธศาสนาที่มีต่อศาสนาเซน

๓. นำข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาเซนที่ปรากฏในหนังสือประเภทอรรถกถาของคัมภีร์
 พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท มาประกอบการวิจัยบางตอน

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. ได้รับความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และศาสนาเปรียบเทียบ
๒. ใ้รู้ทัศนคติของพุทธศาสนาที่มีต่อศาสนาอื่น ๆ ในสมัยเดียวกัน
๓. ใ้รู้ความสัมพันธ์ของศาสนาสำคัญ ๆ ที่เกิดร่วมสมัยกัน
๔. ใ้รู้ผลงานแปลบางตอนของอุปาสุขุตตวณณา อันเป็นอรรถกถาของมัคฌิม-
 นิกายแห่งพระไตรปิฎก ซึ่งยังไม่มีใครแปลเป็นภาษาไทยหรือต่างประเทศมาก่อน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย